

10. Η DREAM TEAM ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 45 ΕΤΩΝ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 30/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 30/09/2018

Σελίδα: 1

Συναθροίζονται στην Ελίτ της παγκόσμιας επιστημονικής κοινότητας, στελεχώνοντας κυρίως κορυφαία πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού, 45 νέοι Έλληνες (εικονίζονται μερικοί). Η διαδρομή τους αποκαλύπτει τα ίχνη συνεχούς αιμορραγίας αξιόσύνης από τον ξενιτεμό αυτού του έμψυχου εθνικού κεφαλαίου. Σελ. 4.

10. Η DREAM TEAM ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 45 ΕΤΩΝ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 30/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 30/09/2018

Σελίδα: 4

Κωνσταντίνος Δασκαλάκης
Καθηγητής της Επιστήμης των Υπολογιστών στο MIT, τιμήθηκε με το βραβείο Rolf Nevanlinna, κορυφαία διάκριση της Διεθνούς Ένωσης Μαθηματικών.

Ελευθερία Ζεγγίνη
Καθηγήτρια στο βρετανικό ινστιτούτο γενετικής Wellcome Trust Sanger, επικεφαλής ομάδας που ανακάλυψε νέα γονίδια που συνδέονται με την οστεοαρθρίτιδα.

Μανόλης Κέλλης
Καθηγητής της Επιστήμης των Υπολογιστών στο MIT, η έρευνα του οποίου εστιάζει στην προσπάθεια καλύτερης κατανόησης του ανθρώπινου γονιδιώματος.

Ελλη Παπαεμμανουήλ
Επικεφαλής ερευνητικής ομάδας στο κέντρο καρκίνου Memorial Sloan Kettering Cancer Center, που ανακάλυψε το γονίδιο που προκαλεί την παιδική λευχαιμία.

Γιώργος-Μάριος Αγγελέτος
Καθηγητής στο οικονομικό τμήμα του MIT, ερευνά θέματα μακροοικονομικής θεωρίας και πολιτικής. Πραγματοποίησε το διδακτορικό του στο Χάρβαρντ.

Μαγδαληνή Πολυμενίδου
Επικουρη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης, διερευνά τα μοριακά μονοπάτια που προκαλούν νευροεκφυλισμό στην αμυροτροφική πλευρική ακλήρυνση (ALS).

Ντέμης Χασάμης
Συνιδρυτής του εργαστηρίου τεχνητής νοημοσύνης DeepMind στο Λονδίνο, πρώην πρωταθλητής στο σκάκι και σχεδιαστής βιντεοπαιχνιδιών.

Γεωργία Σαλαντή
Επικεφαλής ερευνητικής ομάδας και επικουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Βιοστατιστικής και Επιδημιολογίας του Πανεπιστημίου της Βέρνης στην Ελβετία.

Ελληνες στην κορυφή της επιστήμης

Σαράντα πέντε λαμπρά «μυαλά» κάτω των 45 ετών που έχουν δημοσιεύσει εργασίες με επιρροή στην ελίτ του 0,1%

Του **ΙΩΑΝΝΗ Π.Α. ΙΩΑΝΝΙΔΗ***

Σαράντα πέντε Έλληνες επιστήμονες γεννημένοι από το 1974 και μετά έχουν δημοσιεύσει εργασίες με επιρροή στο κορυφαίο 0,1% της παγκόσμιας επιστήμης. Μπορούμε να διασχίσουμε κάτι αν εξετάσουμε πού βρίσκονται, πού εκπαίδευτηκαν, με τι ασχολούνται; Τριάντα επτά γεννήθηκαν ή και μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Εξήγησαν μέλη ΔΕΠ εδώ. Μία επιστήμων διέπρεψε διεθνώς στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, αλλά εξαναγκάστηκε να παρατηρήσει όταν η αίτησή της για άδεια άνευ αποδοχών δεν προωθήθηκε. Οι άλλοι πέντε βρίσκονται ακόμη στο Αριστοτέλειο, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πολυτεχνείο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Πατρών, και ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης – κανένας στην πρωτεύουσα. Η έλλειψη καινοτομικών θέσεων λόγω κρίσης επιδείνωσε τη γήρανση του καθηγητικού δυναμικού. Επιπλέον, η φήμη ότι νέοι ερευνητές είναι πιο ευπρόσδεκτοι σε περιφερειακά πανεπιστήμια φαίνεται βέβαιη. Από 40 που σταδιοδρομούν στο εξωτερικό, 19 βρίσκονται στις ΗΠΑ, επτά στη Μεγάλη Βρετανία. Οι περισσότεροι στελεχώνουν κο-

Η λίστα των κορυφαίων επιστημόνων

Ο πίνακας περιλαμβάνει επιστήμονες γεννημένους από το 1974 και μετά που είτε έχουν κάποια δημοσίευση ως πρώτοι ή τελευταίοι συγγραφείς και αναφέρεται πάνω από 1.000 φορές στην επιστημονική βιβλιογραφία είτε 5 δημοσιεύσεις (πάλι ως πρώτοι ή τελευταίοι συγγραφείς) με αθροιστικά πάνω από 2.000 αναφορές. Επιπλέον, όλοι τους υπερβαίνουν τις 4.000 αναφορές στο συνολικό έργο τους. Τα δεδομένα προέρχονται από αναζητήσεις στη δημόσια διαθέσιμη βάση Google Scholar το καλοκαίρι του 2018. Οι αριθμοί αυτοί είναι ακόμα πιο εντυπωσιακοί αν σκεφθεί κάποιος ότι ο αριθμός αναφορών στο έργο ενός επιστήμονα είναι συνάρτηση κυρίως της ηλικίας. Ζητώ συγγνώμη αν έχω παραλείψει από αβελψία κάποιον ή κάποιαν.

ορισμένες κοινωνικές επιστήμες ή μαθηματικά αδικούνται από ποσοτικά κριτήρια. Υπάρχουν εκατοντάδες άλλοι πολύ αξιολογικοί νέοι Έλληνες επιστήμονες. Η εικόνα θα ήταν ίδια, πάντως, και με διαφορετικά κριτήρια. Η Ελλάδα αδιαφορεί για επιστήμες και γνώση. Μάλλον δεν ενδιαφέρεται καν να επιβιώσει.

Τα ελληνικά πανεπιστήμια ανέχονται νησιδες αριστείες, όμως οι δέκα κύριοι στόχοι τους είναι άλλοι: Να αποτελούν τον σκουπίδοτοπο όλων των κομμάτων, να ανακυκλώνουν την παραπαιδεία, να προσπορίζουν εισόδημα από ενοικιαζόμενα, να μετατρέπουν ανίκανους καθηγητές σε ανίκανους πολιτικούς, να διατηρούν το επίπεδο καλλιέργειας στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα, να συντηρούν μαιωσάλεα ιδεοληψιών, να εκχωρούν αφρορρητα ημι-σκότεινα οικοπέδα σε τοξικομανείς, να προσφέρουν πρακτική εξάσκηση στην τέχνη του ξυλοδαρμού, να διαθέτουν πείδα βολής για εύκαιρη ρήψη μολότοφ και να δίνουν πτυχία απώς για να δίνουν πτυχία. Αριστεύουμε και στους δέκα στόχους. Ατομικές εξαπρέσεις (πολών) φωτισμένων πανεπιστημιακών και επίμονων φοι-

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ	ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
Γεώργιος-Μάριος Αγγελέτος	MIT	Harvard	Macroeconomics
Εμμανουήλ Αντωναράκης	Johns Hopkins	Johns Hopkins	Prostate cancer, Cancer genetics
Θανάσης Γεωργίου	Goerth.com	Manchester	Graphene, 2D Materials
Ελευθέριος Γουλιελμάκης	Max Planck Institute	Munich	Attosecond physics, Ultrafast condensed matter, Ultrafast science
Κωνσταντίνος Δασκαλάκης	MIT	Berkeley	Theoretical computer science
Αλέξανδρος Δημάκης	U Texas Austin	Berkeley	Information theory, Machine learning, Coding theory
Δήμος Δημαράγκωνας	KTH	ΕΜΠ	Control, Robotics, Autonomous systems
Τζών Δήμος	Fountain Therapeutics	Princeton	Stem cells, Neurogenesis
Αννα Ζαμπετάνη	King's College	Αριστοτέλειο	Genetics, Cell biology, Molecular biology
Ελευθερία Ζεγγίνη	Wellcome Trust Sanger	Manchester	Population genetics
Παναγιώτης Ηπειρώτης	NYU	Columbia	Crowdsourcing, Data quality, Text and web mining
Βασίλης Καραγεωργίου	ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	Tufts	3D Biomaterial scaffolds
Θωμάς Καραγιάννης	Microsoft	UC Riverside	Networking, Systems, Measurements
Αριστείδης Κάραλης	MIT	MIT	Wireless power transmission, Photonics, Plasmonics
Ιωάννης Κατάκης	Πανεπιστήμιο Λευκωσίας	Αριστοτέλειο	Social network analysis, Computational social science
Μανόλης Κέλλης	MIT	MIT	Computational genomics, Epigenomics, Regulatory genomics

10. Η DREAM TEAM ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 45 ΕΤΩΝ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .30/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .30/09/2018

Σελίδα: 4

Τα δύο τρίτα αυτών των 45 κορυφαίων επιστημόνων πήραν το πρώτο πτυχίο από ελληνικό ΑΕΙ. Μόνον εν- νέα, όμως, πήραν διδακτορικό στην Ελλάδα.

ρυφεία πανεπιστήμια ή ερευνητικά ιδρύματα. Επτά δραστηριοποιούνται σε εταιρείες, δικές τους ή σε γνωστούς κολοσούς (Microsoft, Google, Genentech).

Από τους 45, μόνο για πέντε η διεύθυνση προέλευσης της πλέον αναφερόμενης δημοσίευσης ως πρώτοι ή τελευταίοι συγγραφείς είναι ελληνική – Παν. Ιωαννίνων (2), Αριστοτέλειο (1) και Πελοποννήσου (1). Οι συγκεκριμένες δημοσιεύσεις δε χρειάστηκαν συγκέντρωση εξαρχής νέων δεδομένων που συνήθως απαιτούν ικανά χρήματα. Οι ερευνητές ξόδεψαν το μισό τους και ώρες στον υπολογιστή. Σήμερα υπάρχουν ακανθιά διαθέσιμα δεδομένα. Κορυφαίοι επιστήμονες δεν είναι όσοι προσθέτουν σωρό παρατηρήσεων, αλλά (και) όσοι χρησιμοποιούν με ενάργεια διαθέσιμα στοιχεία, οργανώνουν την ακατάσχετη πληροφορία ή προτείνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν μεθόδους. Όταν η χρηματοδότηση έρευνας ως ποσοστό του ΑΕΠ υπολείπεται Τουρκίας και Μεξικού, μορφές «λιτς» επιστήμης επιβιώνουν καλύτερα.

Σταδιακός Ξενιτεμός

Δύο τρίτα πήραν το πρώτο πτυχίο από ελληνικό πανεπιστήμιο, κυρίως Αριστοτέλειο (8), ΕΜΠ (7), Πανεπιστήμιο Πατρών (5), Πανεπιστήμιο Κρήτης (4). Λίγοι πτυχιούχοι του Καποδιστριακού (3), ΟΠΑ (1), Ιωαννίνων (1) και Μακεδονίας (1) συμπληρώνουν την εικόνα. Μόνον εν νέα πήραν διδακτορικό στην Ελλάδα: τέσσερις στο Αριστοτέλειο, δύο στο Πατρών, ένας σε Καποδιστριακό, Ιωαννίνων και ΕΜΠ.

Η συνολική εικόνα δείχνει τον

Χρήστος Κοζιμάκης	Stanford	Berkeley	Computer architecture, Computer systems, Cloud computing
Γεράσιμος Κωνσταντάτος	ICFO	Toronto	Quantum dot photodetectors
Σωτήρης Κωτσιαντής	Πανεπιστήμιο Πατρών	Παν. Πατρών	Artificial intelligence, Data mining, Knowledge discovery
Κωνσταντίνος Μακρής	Πανεπιστήμιο Κρήτης	U Central Florida	Nonlinear optics, Nanophotonics, Nonhermitian physics
Σεραφείμ Μπατζόγλου	Stanford	MIT	Computational biology
Άγγελος Μπλέτσας	Πολυτεχνείο Κρήτης	MIT	Wireless networks
Ντίνο Παπαγιαννάκη	Google	UCL	Computer networking, Data communications
Πάνος Παπαδημητράτος	KTH	Cornell	Security, Privacy, Networking, Wireless communications
Ελλη Παπαεμμανουήλ	Memorial Sloan Kettering	ICR London	Genomics in cancer and leukemia, Utility of genomic markers
Παύλος Παύλου	Temple University	USC	Information systems, Decision neuroscience
Μαγδαληνή Πολυμενίδου	University of Zurich	U Zurich	Neurodegeneration, Protein aggregation
Πουλίκος Πουλικιάκος	Mount Sinai	Παν. Αθηνών	Cancer biology and signaling, Kinase inhibitors
Αντώνης Ροκάς	Vandebilt	Edinburgh	Evolutionary biology, Evolutionary genetics
Γεωργία Σαλατή	University of Bern	Munich	Biostatistics, Meta-analysis, Systematic reviews
Γεώργιος Σβίλιγγου	University of Amsterdam	U Central Florida	Ultracold quantum gases, Optics
Θρασύβουλος Σπυρόπουλος	EURCOM	USC	Performance analysis, Wireless networks, Social networks
Αλέξανδρος Σταματάκης	Heidelberg ITS	Munich	Algorithms, Parallel computing, Bioinformatics, Phylogenetics
Κώστας Στούμπος	Northwestern University	Παν. Πατρών	Chemistry
Θωμάς Σωτηρίου	University of Nottingham	Trieste	Gravity
Γεώργιος Τζανετάκης	University of Victoria	Princeton	Music information retrieval, Human-computer interaction
Νικόλαος Τόμπρος	HQ Graphene	Groningen	2D Single Crystals
Θωμάς Τρικαλινός	Brown	Παν. Ιωαννίνων	Evidence synthesis, Health technology assessment
Γρηγόριος Τσουμάκας	Αριστοτέλειο	Αριστοτέλειο	Machine Learning, Data Mining, Knowledge Discovery
Ιάσων Τυλιανιάκης	University of Canterbury	Goettingen	Food webs, Ecological networks, Global change biology
Παναγής Φιλιππακόπουλος	Oxford	Michigan	Structural biology, Biophysics, Epigenetics, Chemical biology
Ντέμης Χασάμης	DeepMind	UCL	Neuroscience, Artificial Intelligence
Γεωργία Χατζηβοσλαίου	Genentech	Columbia	RAF inhibitors, Cancer immunotherapy, Translational oncology
Γιάννης Χατζηζήσης	University of Nebraska	Αριστοτέλειο	Non-invasive cardiovascular imaging, Interventional cardiology
Βαγγέλης Χριστίδης	UC Riverside	UCSD	Databases, Information retrieval, Data mining, Social networks

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

σταδιακό Ξενιτεμό των πλέον επιδραστικών νέων επιστημόνων από τη βασική εκπαίδευση, στη μεταπτυχιακή, στο αυτόνομο έργο. Η παρουσία του 11% σήμερα στην Ελλάδα είναι ποσοστό απογοητευτικό, αλλά αναμενόμενο. Το ιδανικό ερευνητικό περιβάλλον σπάνια ανθίζει στη γειτονιά σου. Η κινητικότητα είναι επιθυμητή. Αυτό που απογοητεύει περισσότερο είναι ότι κανένας νέος χωρίς ελληνικό όνομα και με αντίστοιχη επιρροή δεν εργάζεται στην Ελλάδα σήμερα. Τα

σημαντικότερα κέντρα παγκοσμίως ξεδιηγούν άριστους από παντού. Π.χ., οι 172 καθηγητές του τμήματος Electrical Engineering and Computer Science του MIT περιλαμβάνουν πέντε Έλληνες (Αντωνιάδα, Μπερτσέκα, Τσιτσικλή, και τους νεότερους Δασκαλάκη και Κέλλη), αλλά και ερευνητές με καταγωγές που πρακτικά χαρτογραφούν τον πλανήτη.

Ο πίνακας αναφέρει επίσης τα γνωστικά αντικείμενα των 45. Χρησιμοποιώ όρους που διάλεξαν οι ίδιοι

στη σελίδα Google Scholar όποτε ήταν διαθέσιμα. Απέφυγα μεταφράσεις – αν κάποιος θέλει να ενημερωθεί σχετικά, η σοβαρή βιβλιογραφία είναι αγγλικά. Λατρεύω την ελληνική γλώσσα και επιμένω να γράφω καθημερινά σε αυτήν. Θεωρώ όμως ότι άρνηση χρήσης των αγγλικών στις θετικές και βιοιατρικές επιστήμες παράγει απομόνωση και περιθωριοποίηση. Μια περιθωριοποιημένη χώρα σβήνει μαζί με τη γλώσσα της, όταν αρνείται να συναναστραφεί την παγκόσμια κοινότητα.

Κάποιος ίσως σπρώξει τους ώμους αδιάφορα. Τι μας νοιάζουν αυτοί οι περιεργόι τεχνικοί όροι; Ποιον αφορούν; Κι όμως. Ορισμένοι από αυτούς τους όρους κρύβουν το πιθανό μας μέλλον. Υγεία, παιδεία, οικονομία, εργασία, ενέργεια, περιβάλλον, η ζωή μας ολόκληρη τελικά ίσως εξαρτάται από αυτούς.

Φυσικά, κανένας αριθμός δεν συλλαμβάνει πλήρως την ποιότητα επιστημονικού έργου. Διαφορές μεταξύ κορυφαίου 0,1% και 1% είναι δυσδιάκριτες. Ανθρωπιστικές σπουδές,

τιπών επιβεβαιώνουν τον κανόνα. Γιατί κάποιος να επιδιώξει να ζήσει και να εργαστεί σε χώρα όπου γλεντοκοπούν τόσες συμφορές; Αποτελεσματικές λύσεις προϋποθέτουν ολική αναστροφή. Π.χ. συμφωνία κυρίων όλων των αξιότιμων λησταρχών που έχουν καπελώσει τη χώρα: να πάρουν τα κομματικά τους σομπέρια και να αφήσουν τα πανεπιστήμια ήσυχα. Μια συμφωνία πως η χώρα (πριν βυθιστεί αὐτανόρη, μαζί με τους εφοχότατους λησταρχούς) θα κάνει το παν για να αποκτήσει εξαιρετικά πανεπιστήμια και να ελκώσει κορυφαίους.

Το να προσφέρει αξιοπρεπή παιδεία αποτελεί σήμερα μια μορφή ανταρτοπολέμου. Υποκλίνονται σε όσους ακόμη στην Ελλάδα αντιστέκονται.

Αντιλαμβάνομαι πόσο απογοητευτικό είναι να περιμένεις έντιμες συμφωνίες από επαγγελματίες της παρασπονδίας. Οι συνεχιζόμενες επιλογές της ελληνικής ηγεσίας (ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης) είναι, αποδεχόμενα, αμάθεια και παρακμή. Συστηματική αμάθεια και επιθυμητή παρακμή. Τα όσους διακονούν υπάρχει μόνο φυγή μακριά ή ψυχική βαθιά. Να εγκαταλείψουν τη χώρα ή να καταφύγουν σε ανταρτοπόλεμο. Δεν μιλώ για σταυρωτά φισεκλικία. Το να κάνεις σοβαρή επιστήμη και να προσφέρει αξιοπρεπή παιδεία αποτελεί σήμερα μορφές ανταρτοπολέμου. Υποκλίνονται σε όσους ακόμη αντιστέκονται.

Αμάθεια και παρακμή

Αντιλαμβάνομαι πόσο απογοητευτικό είναι να περιμένεις έντιμες συμφωνίες από επαγγελματίες της παρασπονδίας. Οι συνεχιζόμενες επιλογές της ελληνικής ηγεσίας (ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης) είναι, αποδεχόμενα, αμάθεια και παρακμή. Συστηματική αμάθεια και επιθυμητή παρακμή. Τα όσους διακονούν υπάρχει μόνο φυγή μακριά ή ψυχική βαθιά. Να εγκαταλείψουν τη χώρα ή να καταφύγουν σε ανταρτοπόλεμο. Δεν μιλώ για σταυρωτά φισεκλικία. Το να κάνεις σοβαρή επιστήμη και να προσφέρει αξιοπρεπή παιδεία αποτελεί σήμερα μορφές ανταρτοπολέμου. Υποκλίνονται σε όσους ακόμη αντιστέκονται.

* Ο κ. Ιωάννης Π.Α. Ιωαννίδης είναι καθηγητής στην Ιατρική Σχολή και στη Σχολή Θετικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Stanford των ΗΠΑ. Το τελευταίο του βιβλίο, με τίτλο «Μετά τα Αφρικά», δημοσιεύθηκε πρόσφατα από τις εκδόσεις Κέδρος.